

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مشور اخلاق پژوهش

بایاری از خداوند سبحان و اعتقاد بر این که عالم محضر خداست و همواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش و پژوهش و نظریه اهمیت

جایگاه دانشگاه در اعتدای فرهنگ و تمدن بشری، ماد انشویان و اعضاء هیات علمی واحد های دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می گردیم اصول زیر را در انجام

فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تخطی نکنیم:

۱- اصل برانیت: التزام بر برانیت جویی از هرگونه رفتار غیر حرفه ای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به مثابه های غیر علمی می آلائند.

۲- اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از هرگونه جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار.

۳- اصل ترویج: تعهد به رواج دانش و اشتهاء نتایج تحقیقات و انتقال آن به بهکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.

۴- اصل احترام: تعهد به رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب تقد و خودداری از هرگونه حرمت شکنی.

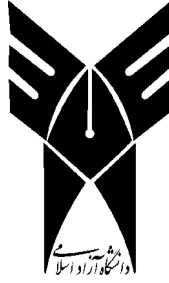
۵- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهشگران (انسان، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.

۶- اصل رازداری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان ها و کشورهای دیگر و نهاد های مرتبط با تحقیق.

۷- اصل حقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از هرگونه پنهان سازی حقیقت.

۸- اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه بهکاران پژوهش.

۹- اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشبرد و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده هنر و معماری / گروه نمایش

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش:

کارگردانی

عنوان:

ژان پل سارتر و پیکره های آلبرتو جاکومتی

استاد راهنما:

دکتر امیر دژاکام

استاد مشاور:

دکتر امید ابراهیم

پژوهشگر:

امیر سرافرازیان

زمستان ۱۳۹۱

تقدیم بہ عزیزانی، بھون

علیرضا

فاطمہ

سارا

قدردانی و سپاس

استاید:

جناب آقای امیر ابوالفضل دراکام برای راهنمایی این مجموعه

جناب آقای امید ابراهیم برای مشاوره این مجموعه

سرکار خانم نثره محامدی برای تشویق اینجانب

سرکار خانم کتیون فیض مرندی برای دک اینجانب

جناب آقای جلالی پور برای روبرویی با چهرهای جدید

جناب آقای منوچهر رخشان برای حضور ۱۰ ساله در کنار اینجانب

و بانوان:

و آقایان:

نویدبانی و علی احمدی غزل نعیمی، ملودی روزی مند و نسیم تقی پور

تعهذنامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانف امیر سرافرازیان دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی

۸۸۰۸۳۸۸۸۰۰۰ در رشته کارگردانی نمایش که در تاریخ ۹۱/۱۱/۳۰

از پایان نامه خود تحت عنوان: ژان پل سارتر و پیکره های آلبرتو جاکومتی

بدینوسيله متعهد می شوم:

۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانف بوده و در مواردی که از

دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام،

مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در

فهرست ذکر و درج کرده ام.

۲- این پایان نامه قبلا برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی هم سطح، پایین تر یا بالاتر در سایر

دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب،

ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی مجوزهای مربوطه

را اخذ نمایم.

۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و

واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانف مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت

ابطال مدارک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: امیر سرافرازیان

تاریخ و امضا:

بسمه تعالی

در تاریخ: ۹۱/۱۱/۳۰

دانشجوی کارشناسی ارشد آقای امیر سرافرازیان از پایان‌نامه خود دفاع نموده و با
نمره به حروف و با مورد تصویب قرار گرفت .

امضاء استاد راهنما

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱.....	مقدمه
	فصل اول کلیات طرح
۱۰.....	۱-۱ بیان مسئله تحقیق
۱۰.....	۲-۱ هدفهای تحقیق
۱۱.....	۳-۱ اهمیت یا فرضیه های تحقیق
۱۱.....	۴-۱ سؤالات یا فرضیه های تحقیق
۱۲.....	۵-۱ کلید واژگان
	فصل دوم مطالعات نظری پژوهش
۱۴.....	۱-۲ دیباچه ای بر اگزستانسیالیسم قبل از سارتر
۱۴.....	۱-۲-۱ واژه
۱۴.....	۲-۱-۲ ماهیت وجود - هستی
۱۷.....	۳-۱-۲ هستی هایدگری ۱۸۸۹ - ۱۹۷۶
۲۴.....	۴-۱-۲ نیستی از نظر هایدگر
۲۶.....	۲-۲ سارتر
۲۶.....	۱-۲-۲ کودکی تا استادی
۳۲.....	۲-۲-۲ نخستین آثار
۳۶.....	۳-۲-۲ جنگ و جنبش مقاومت
۴۵.....	۳-۲ اگزستانسیالیسم سارتر

۴۵.....	۱-۳-۲ چرایی
۴۷.....	۲-۳-۲ امکان ناضرور
۵۱.....	۳-۳-۲ وجود انسان
۵۶.....	۴-۳-۲ آزادی
۶۱.....	۵-۳-۲ مسوولیت
۶۵.....	۶-۳-۲ دلهره
۶۸.....	۷-۳-۲ اصالت
۷۳.....	۴-۲ آلبرتو جاکومتی
۷۹.....	۱-۴-۲ نگاه اگزیستانسیالیستی
۸۱.....	۵-۲ جاکومتی از زبان سارتر

فصل سوم نتیجه گیری

۹۵.....	۱-۳ سخن پایان
۹۶.....	۲-۳ بازتاب پژوهش
۱۰۰.....	منابع

مقدمه

ایمان، آنگونه که مسیحیت آغازین می‌طلبد و در میان جهانی شکاک که به سادگی دست یافتنی بود، جهانی که قرن‌ها مبارزه بین مکتب‌های فلسفی را پشت سر و در خود داشت، و افزون بر آن، برخوردار از تربیتی بود که امپراتوری روم درباره روا بودن هر گونه نظری پیش می‌نهاد- باری، این ایمان آن ایمان بی‌ریا، ناب و جان‌نثار نبود که چه بسا یکی چون لوتر یا کرامول یا هر بربر - خود را با آن به خدا و مسیحیتش می‌چسباند. بلکه ایمانی بود بسیار نزدیک به ایمان پاسکال، که به گونه‌ای هولناک به خودکشی تدریجی عقل می‌ماند - عقلی سخت جان، دراز عمر و کرم‌گونه که یک باره و با یک ضربه کشته نمی‌شد. ایمان مسیحی از آغاز به معنی قربانی کردن است، قربانی کردن تمامی آزادی، تمامی غرور، تمامی اعتماد به نفس روح، و در همان حال به معنی فرمانبرداری، خود - ریشخندی و خود - فلج‌سازی است. در این سنگ‌دلی و فنیقی‌گری مذهبی وجود دارد که موافق میل یک وجدان شکننده، چند سویه و بسیار از خود راضی است.

فرض آن بر این است که رام کردن روح به گونه‌ای وصف‌ناپذیر دردناک است، که تمامی گذشته و تمامی عادت‌های چنین روحی در برابر آنچه به غایت خلاف عقل است و ایمان در غالب آن به او داده می‌شود ایستادگی می‌کند انسان‌های جدید که حساسیت خود را نسبت به تعبیرهای مسیحی از دست داده‌اند دیگر درکی از این گزافه‌هولناکی که تناقض قاعده "خدای مصلوب" آن را برای یک ذائقه باستانی با معنی می‌کرد، ندارند.

سخنان نیچه هم دیباچه‌ای است بر دنیای قرن بیستم و هم نتیجه آن.

سخت می نماید سخن راندن از اندیشمندانی که این چنین شرح می دهند پیرامونشان را .
و حال با سخنانی از نیچه باز می کنیم دریچه ای را به سوی دو تفکر که گویا رسالتی است در امتداد
اندیشه فراسوی نیک و بد. سارتر اندیشمند فرانسوی قرن ۲۰ با تفکری که هر جا نامش می آید
اگزستانسیالیسم را با خود یدک می کشد. تفکری که زاده قرن بیستم نیست و اساساً در قرن بیستم و
در زبان سارتر جان تازه می گیرد و پس از سارتر تنها در آثار او و نیز چندی از دیگر هنرمندان می
ماند.

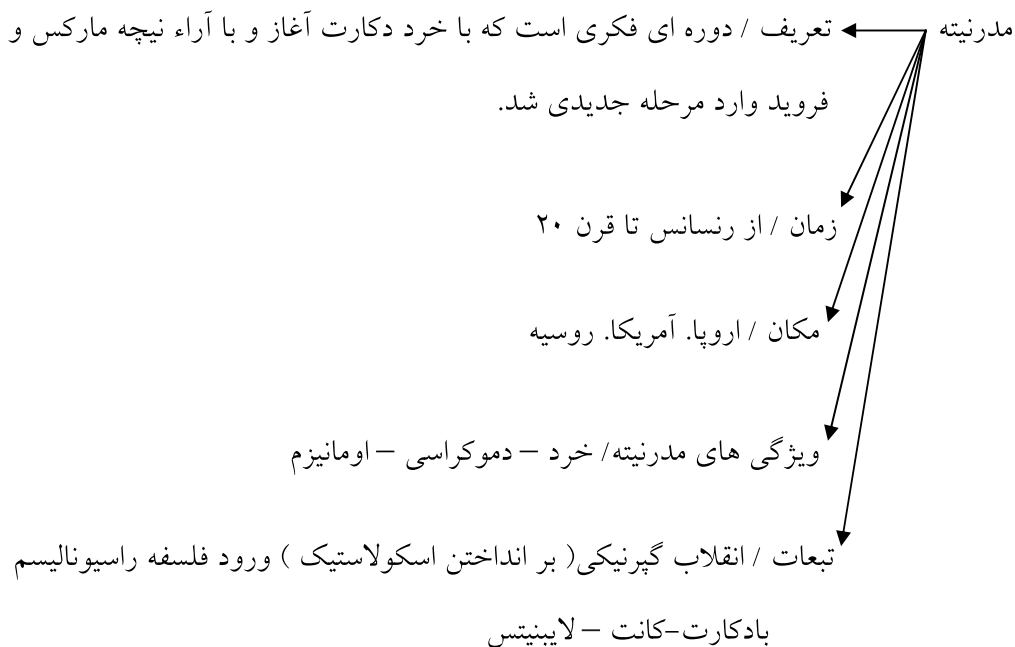
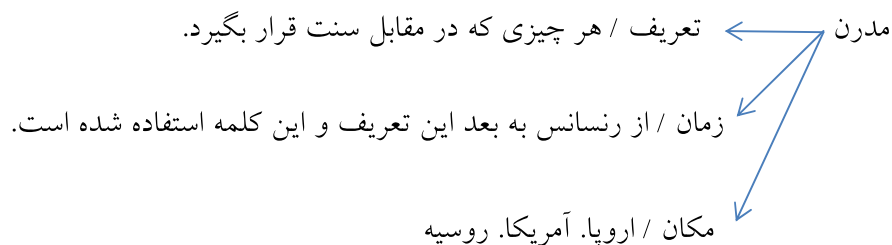
گر چه پژوهش این اندیشه راهی تازه نیست اما چگونگی پژوهش و بسترهایی که گشوده شد نمایی
تازه ای است در باب وجود گرایی، وجود گرایی در درام و وجودگرایی در هنرهای تجسمی. باری
دیباچه این دفتر همانند تمام تفکرات تندرو و جهت دهنده قرن بیستم از آغاز قرن و با چندی از
متفکران که این راه را گستراندند آغاز می شود.

نیچه - فروید - مارکس . و نیز پستی و بلندی هایی که جامعه متفکر قرن بیستم را سوق می داد.
جنگ جهانی اول - انقلاب شوروی - جنگ جهانی دوم و ...

و همچنین تعاریفی که انسان قرن بیستم خود را در آن جای می داد .

گر چه این تعاریف این دیباچه را به درازا می کشاند ولی لازم می بینم به صورت گذرا و اجمالی
توضیحاتی راجع به این مسیر داده شود که این مسئله مستلزم درک کافی راجع به اصطلاحات و
تعاریف آن ها و نیز پروسه تاریخی آن هاست بر همین پایه جدولی را آماده کرده که به صورت
اجمالی این پروسه را توضیح می دهد . (این جدول کاملاً بر اساس نتیجه گیری و پژوهش های
شخصی اینجانب می باشد.)

ابتدا

انقلاب ولتر (جریان پروتستانیوم)

انقلاب صنعتی (بریتانیا)

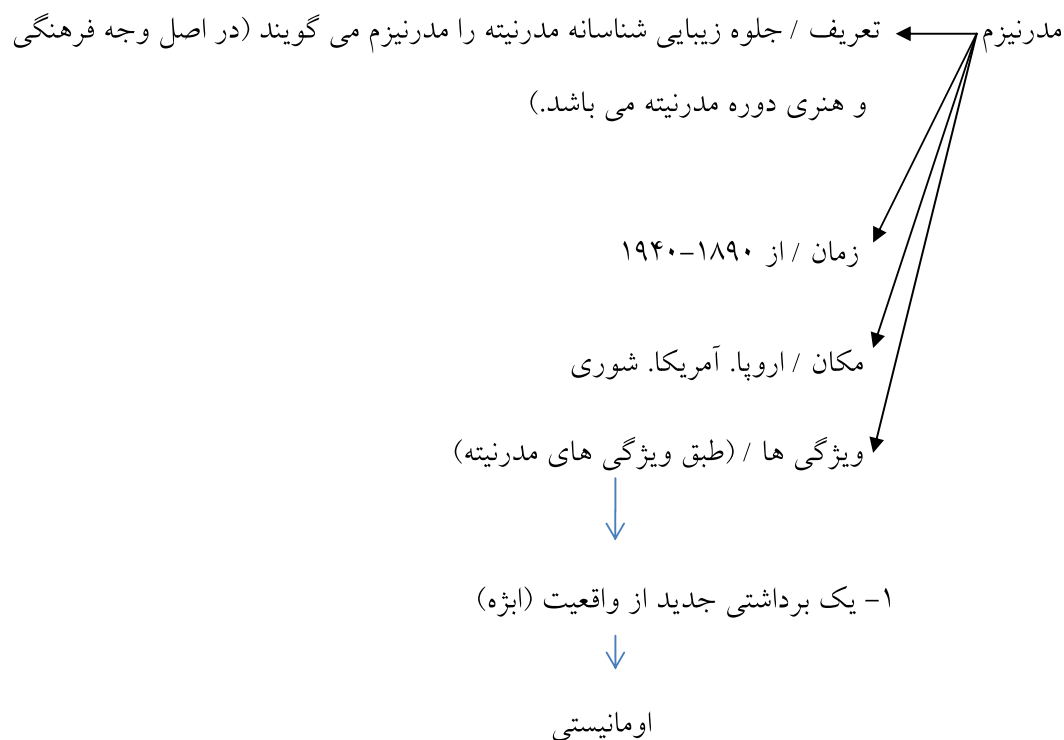
انقلاب سیاسی (آمریکا)

انقلاب اجتماعی (کبیر فرانسه)

دست آوردها / تبدیل شدن ساحت الهی به ساحت انسانی

جدا شدن نهاد حکومت از نهاد دین و مذهب

شکل گیری قوانین مدنی
پیشرفت فنی و تکنولوژی
رشد و گسترش شهرها و زندگی مدنی

۲- (طبق تعریف گزینه ۱) بیانگر نیست (تعاریف آستره و Fantastic شکل می گیرد).

۳- (طبق تعریف گزینه ۲) ذهنی و تخیلی است (پس مقلد واقعیت نیست).

۴ - (طبق تعریف گزینه ۳) به ادراک حسی خود نامطمئن است (آثار براک و پیکاسو)

۵- (طبق تعریف گزینه ۴) از بین رفتن ابژه

۶ - (طبق تعریف گزینه ۵) تبدیل کل به جز (شکل گیری مکاتب و سبک های گوناگون)

۷- (طبق تعریف گزینه های ۱ تا ۶) شکل اثر مهم تر از محتوا قرار می گیرد (آثار

دادائیسیم ها به بعد)

در غایت مدرن - مدرنیته و مدرنیسم دقیقاً به واسطه همین ویژگی های که پاشنه آشیل خود می شود کنار گذاشته می شود و خود را با واژه پست (Post) وارد مرحله جدیدی می کند.

مشکلات مدرنیته را می توان در چند جمله خلاصه کرد :

۱- فرد قادر به توضیح جهان نمی باشد. (حمله به خودگرایی و راسیونالیسم دکارتی توسط نیچه

و اندیشه های مانند فنومولوژی هوسرل - اگزیستانسیالیسم هایدرگر و حتی ساخت گرایان)

۲- ابزاری شدن دموکراسی برای قدرتمندان و تبدیل آن به فئودالیت و حمله مارکسی به این

اندیشه ها

۳- تبدیل شدن اومانیزم به آنارشی

۴- نرسیدن به یک زبان مشترک جهانی و واماندن انسان تنهای مدرن

و نیز مشکلات هنر مدرنیسم :

۱- هرگز بیانگر نبود.

۲- درگیر جزئیات و فرم شد.

۳- همه چیز مربوط به هنرمندی می شد (مخاطب گریز بود).

و حال واژه Post در کنار Modern .

پست مدرن ← تعریف / صرفاً معنایی تاریخی ندارد و مقصود جریانی پس از مدرن هم نیست.

زمان / پس دارای زمان ثابتی هم نیست ولی می توان این گونه بیان کرد که پس

از تعاریف اندیشه هایی مانند فروید، مارکس و نیچه شکل می گیرد.

مکان / دارای محدوده خاصی هم نمی شود که این خود قابل بررسی می باشد.

این گونه می نماید که شاید این واژه صرفاً با ویژگی های جهان پست مدرن و هنر پست مدرن گره خورده است .

پست مدرنیته ← تعریف / مدرنیته ایست که می تواند نباشد.

زمان / ۱۹۸۰ تا به امروز

مکان / آمریکا. اروپا. آسیا. استرالیا و حتی بعضی از کشورهای آفریقا

اما تبعات پست مدرنیته در هنر آن بسیار تاثیر گذار بود که بررسی آن اساس این رساله نیز می باشد.

تبعات پست مدرنیته ← ۱- جنگ جهانی اول گسترش اعتراض در آثار هنری و نیز از هم

گسیختگی آثار هنری و اکسپرسیونیسم

۲- انقلاب اکتبر شوروی / جهت گرفتن هنر توسط جریان سیاسی مارکسیسم

۳- جنگ جهانی دوم / ورود به جریان پوچ گرایی در تئاتر و نیز بازگشت به اکسپرسیونیسم انتزاعی

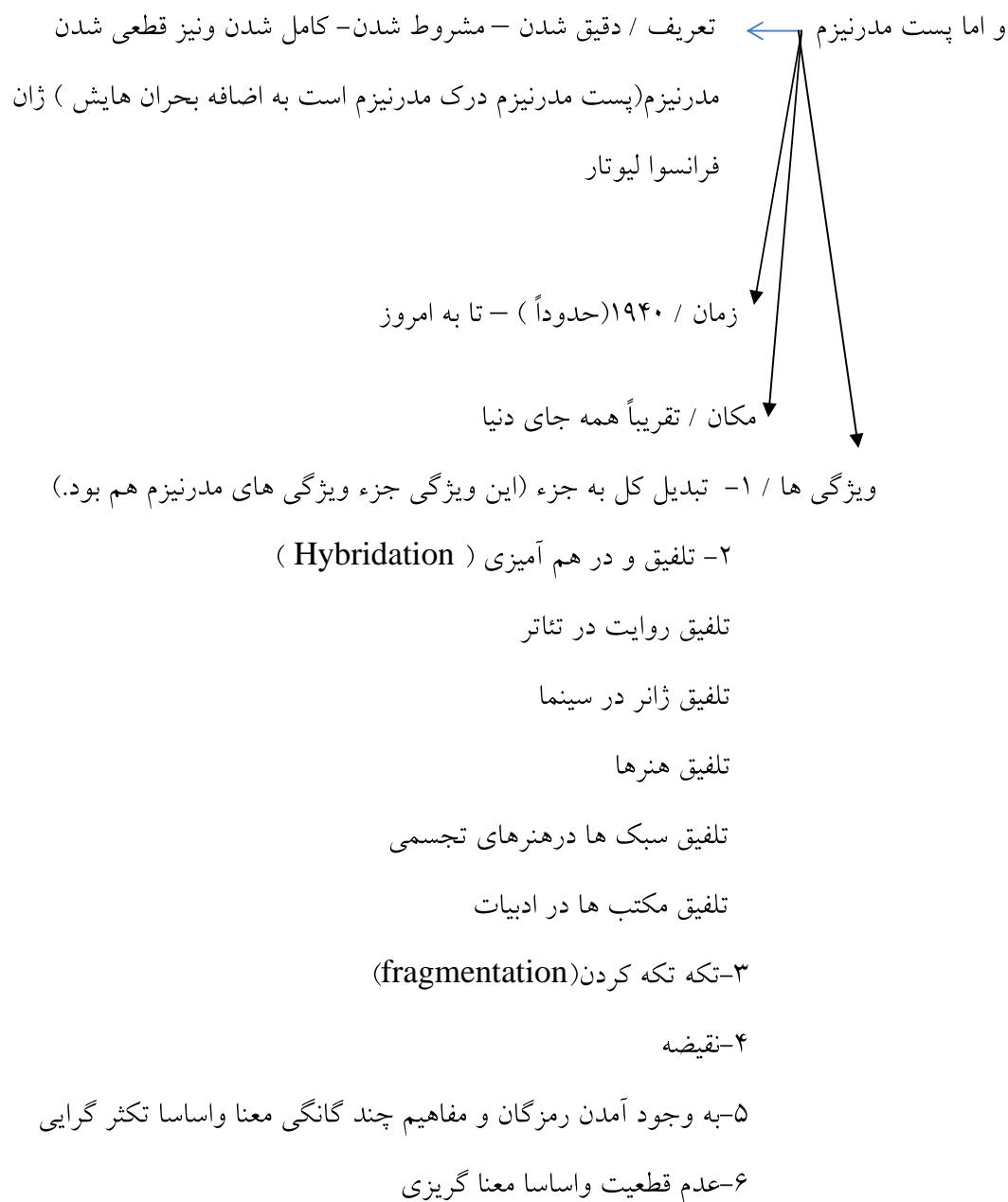
در نقاشی و مجسمه سازی

۴- تقسیم شدن جهان به دو بلوک شرق و غرب / که تاثیرش در ادبیات و تئاتر و سینما زیاد بود.

۵- جنگ الجزایر / تقسیم روشنفکران فرانسه به دو گروه

۶- جنگ ویتنام / هیپی گری و جنبش موسیقی های مردمی و جریان تئاتر روزمره

۷- می ۶۸ فرانسه / تاثیرش بر تئاتر ادئون و آوینیون و نیز ژانر نوآر سینما

و حال با این بستر سازی راجع به چارچوبهای انسان قرن بیستم می توانیم سراغ تفکرات اندیشمندان قرن بیستم برویم که نه تنها سارتر از آنها جدا نیست بلکه می توان او را آخرین اندیشمند اومانیسم قرن معرفی کرد. این جمله از ژاک دریدا است که خود منتقد سارتر بود.

تفکرات قرن بیستم با اندیشه مارکس (سوسیالیسم و جامعه برابر) و فروید (انسان دارای ناخود آگاه) و نیچه (نفی خرد فیلسوفان گذشته و نگاهی نو به جهان و نیز تعریف جدید از قدرت و اخلاق) شروع می شود.

با هوسرل وارد پدیدار شناسی می شود و با سوسور وارد ساخت گرای و نشانه شناسی و از طرف دیگر با هایدگر وارد هرمنوتیک و در ادامه با سارتر و اگزیستانسیالیستش به مرحله ای می رسیم که حال رولان بارت و دریدا جدیدترین حرف قرن را می زنند.

شالوده شکنی، ساختارشکنی و در نهایت واسازی و عدم تعیین معنا .

ما هرگز به معنا نمی رسیم.

ژاک دریدا

فصل اول

کلیات طرح

۱-۱ بیان مسئله تحقیق

این پژوهش شامل دو گذاره می باشد:

- ۱) پژوهش فلسفیک در آرای اگزیستانسیالیست های قرن ۱۹ و ۲۰ و به ویژه نگاه اگزیستانسیالیستی ژان پل سارتر، برای تاویل و درک بهتر بر نمایشنامه های وی و نیز اندیشه های مجسمه ساز سوئیسی آلبرتو جاکومتی برای تحلیل آثار این هنرمند.
- ۲) پژوهش استاتیک (زیبایی شناسانه) بر نمایشنامه های ژان پل سارتر و پیکره ای جاکومتی.

این جستار دو پرسش اصلی دارد :

- ۱- چيستی اندیشه های سارتر و جاکومتی؟
 - ۲- استفاده از این اندیشه ها در آثارشان؟
- امید آن که جستجوهای این پژوهش نگارنده را در پاسخی در خور برای این دو سؤال یاری کند.

۲-۱ هدفهای تحقیق

تامل و دریافتی فلسفی در آثار سارتر که این خود مستلزم پژوهشی بر نظریه وجود گرایی در حوزه ی فلسفه است. این نگره باعث خوانشی دقیق تر و دریافتی عمیق تر به نمایشنامه های سارتر می شود. هدف بعدی جستجو در مجسمه سازی و سبک ها و گرایشات آن و نیز جستاری بر زیبایی شناسی مجسمه های آلبرتو جاکومتی می باشد.

و در آخر، اصلی ترین هدف این پژوهش همانان بسط و تاویل این گذاره ها برای استفاده در اجرا است .

۱-۳ اهمیت یا فرضیه های تحقیق

تئاتر، فلسفه و هنرهای تجسمی حوزه های پژوهشی این مجموعه می باشد، که این امر خود بر اهمیت تحقیق می افزاید و همچنین این تحقیق، یک پژوهش میان رشته ای می باشد. دلایل انتخاب این موضوع این است که مدرک کارشناسی پژوهنده ارتباط تصویری (زیر مجموعه ی هنرهای تجسمی) می باشد و نیز در حوزه ی فلسفه و پسا مدرنیسم به صورت پراکنده مطالعاتی داشته ام؛ شاید اصلی ترین این بوده که با این پژوهش حوزه ی مطالعاتی خود را بسط داده و در نهایت نتیجه ای حاصل شود.

۱-۴ سوالات یا فرضیه های تحقیق

۱) چیستی اگزیستانسیالیسم، به خصوص اگزیستانسیالیسم ژان پل سارتر برای دریافت بهتر از آثار وی؟

۲) چگونه استفاده از این نگرش (اگزیستانسیالیسم) در متن های دراماتیک سارتر؟

۳) بررسی آثار (پیکره های) آلبرتو جاکومتی؟

۴) نگرش آلبرتو جاکومتی درباره اگزیستانسیالیسم سارتر؟ (وی دوست صمیمی سارتر بود؛ و به دلیل رابطه ی نزدیک وی با سارتر و نیز اینکه از نظر برخی منتقدین پیکره های او خصلت اگزیستانسیالیسم دارد.)